

Foreldresamtalen

Veileder til foreldresamtale for barnehageansatte i mobbesaker.

Sett av nok tid (30-45 min).

Avklar tiden med foreldre/foresatte i forkant av møtet.

Første møte

Skjermet samtaleplass. Kaffe eller te?

- Tenk igjennom på forhånd: Skal du ha samtalen alene med foreldre/foresatte, eller vil du ha med deg en ansatt?
- For å få til en god dialog, er FOR-dialogens prinsipper en god rettesnor:
 - Vær oppmerksomt til stede. Legg bort mobilen og forstyrrende tanker (for eksempel hendelser fra morgenen, hjemme eller hva du skal gjøre etter møtet).
 - Vær raus for foreldrenes meninger og verdier.
 - Prøv å være fleksibel. Vurder for eksempel om det er mulig å endre på tidligere oppfatninger, meninger, eventuelt rutiner og «kultur» i barnehagen (eksempelvis «slik har vi alltid hatt det»). Prøv eventuelt å tenke at «dette må vi se nærmere på».
- Barnehagen har ansvar for å lede samtalen.
- Du (barnehageansatt) innleder samtalen med å referere til bakgrunnen for at samtalen kom i stand, enten det var foreldres eller barnehagens bekymring.

Eksempel dersom en foresatt ber om en samtale:

Du tok kontakt, mor/far, fordi...

Kan du si litt mer om hva du/dere er bekymret for, eller tanker dere har?

Eksempel dersom barnehagen tar initiativ til en foreldresamtale:

Vi tok kontakt, jeg ringte deg (mor eller far) fordi vi ønsker å snakke med dere om (barnets navn).

Vi er bekymret fordi... (si noe om bekymringen).

Sjekk ut foreldrenes reaksjon på barnehagen sin bekymring:

Hva tenker dere om det jeg/vi sier?

Følg opp, bekreft det foreldrene sier og vær vennlig nysgjerrig. Som barnehageansatt legger du i første omgang dine egne vurderinger til side, og retter oppmerksomheten mot foreldrenes opplevelser.

Observasjon:

Dersom det er barnehagen som tar initiativ til samtale med foreldrene, og har tid til å forberede samtalen, er det viktig at barnehagen observerer barnet i samhandling med andre barn i en periode i forkant av samtalen.

Dersom det er foreldre/foresatte som tar initiativ fordi de er bekymret, er det viktig å ta foreldrene/foresatte på alvor og finne tid til møtet så raskt som mulig. Observasjon kan da gjøres i etterkant.

Det finnes ulike observasjonsmetoder, og mye god litteratur om ulike former for observasjon (for eksempel heftet til Margit Margrethe Nilsen, «Barnehagen: Observasjon og pedagogisk analyse, Gyldendal 2014). Når samspill mellom enkeltbarns relasjon og kommunikasjon med andre barn er i fokus, kan observasjon i utelek være en god måte. Det er ikke nok med en enkeltobservasjon, det må flere observasjoner til. For eksempel observasjon 30 minutter hver dag i frilek. Dersom barnehagen vurderer det som viktig, kan observasjon også planlegges og tilrettelegges i mer strukturerte situasjoner, som måltid, spill, etc.

Barnehagen beskriver til foreldrene hva barnehagen har observert:

- Barnet i relasjon til de andre barna og konkrete situasjoner som oppstår, pluss eventuelt hva som skjer mellom barna forut for hendelsen og i etterkant.
- Vær også bevisst på hva som er egne tolkninger.
- Pass på at ingen av barna i situasjonen defineres negativt.
- Spør foreldrene hva de tenker om det barnehagen sier når du har kommet med resultater fra observasjon, eller om du sier noe om barnehagens vurderinger, eventuelt forslag til tiltak.
- Ta imot foreldrenes respons, utsagn og følelser. Lytt. Still eventuelt oppfølgende spørsmål om det du ønsker utdypet, for eksempel *kan du si litt mer om det eller hva mener du med...*
- Bekreft underveis mens foreldrene snakker med for eksempel et nikk. Vær oppmerksom på ditt eget kroppsspråk, og husk å ikke gå i forsvar. Prøv å lytte oppriktig til det foreldrene har å si, selv om du ikke er enig, eller forstår argumentasjonen. Hvis bare den ene parten snakker, eksempelvis hvis mor prater mye og far er taus eller motsatt, still etterhvert også spørsmål til den andre, for eksempel *er du enig, eller tenker du noe annet?*
- Ta ansvar for en god dialog, det vil si turtaking og at alle får den plassen i samtalen som den enkelte trenger. Still i stor grad åpne, reflekterende spørsmål, og husk barnets perspektiv. Still *hva-*, *hvordan-* og *hvem-*spørsmål til foreldrene. For eksempel:
 - *Hva tror du/dere (navnet på barnet) trenger mest av alt?*
 - *Hva tenker dere vi i barnehagen kan gjøre? Vi (barnehagen) kan si litt om hva vi tenker, men hører gjerne om dere har noen tanker.*
 - *Hva tenker dere er viktig at dere som foreldre kan gjøre for at (barnet) skal få det bedre?*
- Ved beskrivelse av en konkret situasjon, still mentaliseringsspørsmål, det vil si spørsmål som bidrar til at mor eller far må forsøke å forestille seg hva en annen tror/tenker/mener, som for eksempel:
 - *Hva tror du mor at (navn på barnet) hadde behov for i den situasjonen vi har snakket om nå (for eksempel en situasjon hvor barnet ikke fikk være med i leken)?*
 - *Hva tror du, mor, at far ville sagt hvis han hadde vært her nå?*

- Barnehagen kan stille foreldre spørsmål om hvem barnet er sammen med i fritiden hjemme og/eller i aktiviteter med andre barn dersom det vurderes som aktuelt i situasjonen. Eventuelt om det går an å få til kobling mellom foreldre og barn, eller eventuelle fritidsaktiviteter.
- Veien videre:
 - Hva er barnehagens ansvar, og hva helt konkret kan du gjøre som ansatt i barnehagen?
 - Hva er foreldrenes ansvar, og hva helt konkret kan de gjøre?

Det er vanskelig å sette opp en mal, fordi hver samtale vil være unik – og ikke forutsigbar. Den må foregå «her og nå» på de premisser som fremkommer. Men det må være en avrunding med forslag til tiltak videre, og hvem som gjør hva, og evaluering etter en tid.

Eksempler på hva veien videre kan/bør være:

- Planlagte og/eller spontansamtaler med det aktuelle barnet.
- Observasjon/systemisk analyse dersom det ikke er foretatt.
- Barnehagen tilrettelegger for aktiviteter hvor barna er med og får tildelt oppgaver hun/han liker og er god på. Barnehagen skaper situasjoner hvor for eksempel voksne er med i lek, og bidrar til at barna blir inkludert på en måte som gir barna trygghet.
- Arbeide/snakke med barn om inkludering/ekskludering og vennskap med barna i barnehagen generelt.
- Samtale med andre foreldre eller foreldregruppen til den barnegruppen barnet tilhører.
- Vurdere henvisning/drøfting med PPT.
- Det avklares tydelig hvem som gjør hva før neste samtale.
- Dato for ny samtale avklares.
- Spør foreldrene: Hvordan har denne samtalen vært for dere?

Veileder for gruppesamtale med foreldre

MED FOR-DIALOGENS PRINSIPPER SOM UTGANGSPUNKT

Fleksibilitet - Oppmerksomt nærvær - Raushet

- Barnehagen leder møtet, men gir også informasjon om bakgrunnen for møtet.
 - Presentasjon av møteledere
 - Tidsramme
- Når barn ikke har det bra er det ALLTID de voksnes ansvar. Her er målsettingen å finne ut av hva barnehagen og foreldre i samarbeid kan gjøre for at barnet/barna får det bedre i barnehagen.
- Legg vekt på noen viktige premisser:
 - At alles meninger og opplevelser har samme verdi.

- At alle skal gå fra møtet med en opplevelse av å kjenne seg respektert, hørt og forstått.
- For å få det til, er FOR-dialogens prinsipper en god rettesnor:
 - Vær oppmerksomt til stede. Legg for eksempel bort mobilen og forstyrrende tanker.
 - Vær raus for andres meninger og verdier.
 - Prøv å være fleksibel. Vurder for eksempel om det er mulig å endre på tidligere oppfatninger, meninger, eventuelt rutiner og «kultur» i barnehagen (eksempelvis «slik har vi alltid hatt det»). Prøv eventuelt å tenke at «dette må vi se nærmere på».
- Ikke vurderer utsagn som kommer som gode eller dårlige. For eksempel dersom en mor eller far ytrer en mening eller følelse, er det viktig at de kjenner seg bekreftet («sånn tenker du» eller «dette høres vanskelig ut»), anerkjenn at andre kan ha andre meninger. Si også at mobbing er vanskelig, og følelser noen ganger kan styre. Henvi gjerne til de felles årlige foreldremøtene hvor dette har vært tema. Pek på at barn prøver å finne ut av det med hverandre, og at det er de voksnes jobb å hjelpe barna når det går galt. Prøv å holde opp at det felles overordnede fokus er barnas beste.
- Avklar på forhånd med foreldrene til det barnet som er utsatt for mobbing/utestengelse av lek om barnehagen skal fortelle om barnets opplevelser eller om foreldrene vil si det selv. Dersom foreldrene vil si det selv, er det lurt å «øve» litt på hvordan budskapet skal formidles.
- Ta deretter «runden», slik at alle får sagt sitt.

Case:

Samtale med foreldre og barn når mobbing har skjedd.